

Sygn. akt V CSK 457/06

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 9 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

SSN Dariusz Zawistowski

Protokolant Izabella Janke

w sprawie z powództwa S. S.A.

przeciwko Gminie M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 9 marca 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 20 kwietnia 2006 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Według niespornych ustaleń w sprawie, w dniu 11 grudnia 2002 r. pozwana Miasto i Gmina M. jako inwestor zawarła umowę z generalnym wykonawcą E. SA, noszącym następnie nazwę M. SA, na wykonanie robót określonych jako „Rozwiązywanie gospodarki ściekowej na terenie Miasta i Gminy M.”. W ramach realizacji tej inwestycji w dniu 26 maja 2004 r. generalny wykonawca zawarł umowę z powodową S. SA na wykonanie prac obejmujących odtworzenie nawierzchni po robotach kanalizacyjnych, czemu Gmina nie sprzeciwiła się. Wystawione przez powodkę faktury po wykonaniu robót nie zostały opłacone przez M. SA, a w dniu 21 marca 2005 r. została ogłoszona jej upadłość. Powódka zgłosiła w postępowaniu upadłościowym wierzytelność z tytułu należności za wykonane prace. W niniejszej sprawie wystąpiła o zasądzenie w postępowaniu nakazowym tej należności w kwocie 450.077,19 zł od pozwanych Miasta i Gminy M. oraz od M. SA. Od wydanego nakazu zapłaty uwzględniającego powództwo, pozwana Gmina wniosła zarzuty. Sąd Okręgowy w J. wyrokiem z dnia 11 października 2005 r. uchylił nakaz zapłaty wobec tej pozwanej i oddalił powództwo. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia wskazał, iż art. 647¹ § 5 k.c., ustanawiający solidarną odpowiedzialność inwestora wraz z generalnym wykonawcą w stosunku do podwykonawców, wprowadzony ustawą nowelizującą z dnia 14 lutego 2003 r. (Dz.U. nr 49, poz. 408), wszedł w życie z dniem 24 kwietnia 2004 r. Zdaniem tego Sądu, przepis ten, powołany jako podstawa prawna roszczenia przeciwko Gminie, nie może mieć zastosowania do umowy o roboty budowlane zawartej przez inwestora z generalnym wykonawcą przed tą datą, (w dniu 11 grudnia 2002 r.). Dlatego powództwo przeciwko tej pozwanej podlegało oddaleniu.

Apelacja powodki od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który zaakceptował stanowisko prawne Sądu I – ej Instancji.

W skardze kasacyjnej strona powodowa zarzuciła naruszenie art. 647¹ § 5 k.c. w zw. z art. 8 wspomnianej ustawy nowelizującej i na tej podstawie wniosła o uchylenie skarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,

ewentualnie o uchylenie orzeczeń Sądów obu instancji i utrzymanie w mocy w stosunku do pozwanej Gminy nakazu zapłaty z dnia 15 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wprowadzony w życie z dniem 24 kwietnia ustawą nowelizacyjną art. 647¹ § 5 k.c. stanowi, że zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Z uzasadnienia projektu tego przepisu wynika, że celem nowej regulacji było zapobieganie negatywnemu zjawisku powstrzymywania się przez wykonawców z zapłatą wynagrodzeń podwykonawcom, zwłaszcza małym przedsiębiorcom. Przepis statuuje ustawową bierną solidarność o charakterze gwarancyjnym w postaci odpowiedzialności ex lege za cudzy dług, co jest odstępstwem od zasady prawa obligacyjnego, zgodnie z którą skuteczność zobowiązań umownych ogranicza się do stron zawartego kontraktu. Rozwiązanie to zostało uznane w doktrynie za kontrowersyjne. Kontrowersyjność jego podkreśla się także w orzecznictwie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2006, III CZP 36/06, Biul. SN 2006/6/06). Niezależnie od zgłaszanych zastrzeżeń doktrynalnych i praktycznych, w judykaturze zwraca się uwagę na to, że brzmienie gramatyczne tego przepisu nie daje podstaw do uznania, iż uzależnia on początek solidarnej odpowiedzialności wykonawcy i inwestora w stosunku do podwykonawcy od daty zawarcia „głównej” umowy o roboty budowlane pomiędzy inwestorem a wykonawcą. Wręcz przeciwnie, norma ta akcentuje zawarcie umowy z podwykonawcą, nie wspominając nic o umowie wykonawcy z inwestorem. Także wspomniany cel wprowadzenia tego przepisu uzasadnia przyjęcie wykładni, że o solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy wobec podwykonawcy przesądza data umowy o roboty budowlane zawarta przez tegoż podwykonawcę, a nie data umowy głównej, którą zawarli inwestor i wykonawca na początku procesu inwestycyjnego. Dlatego też w wyrokach z dnia 30 maja 2006 r., IV CSK 61/06 (Wokanda 2006, nr 11, poz. 6) oraz z dnia 15 listopada 2006 r., V CSK 221/06, niepubl., Sąd Najwyższy przyjął, że surowa odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawcy, wprowadzona w art. 647¹ § 5 k.c., wchodzi w grę także wówczas, gdy umowa „główna” pomiędzy inwestorem a wykonawcą została zawarta przed dniem 24 kwietnia 2003 r., jeżeli tylko podwykonawca zawarł umowę

już po tej dacie. O przyjęciu tej odpowiedzialności decyduje zatem data umowy o roboty zawarta przez podwykonawcę, a nie przez inwestora. Należy przy tym podkreślić, że istnienie tej solidarnej odpowiedzialności uwarunkowane jest od spełnienia dalszych przesłanek, wymienionych w art. 647¹ § 2 – 4 k.c., które nie były dotychczas przedmiotem kategoriycznych ustaleń w sprawie. Ponieważ Sąd Apelacyjny, ferując zaskarżony wyrok, wychodził z odmiennych założeń prawnych, skargę kasacyjną należało uwzględnić (art. 398¹⁸ w zw. z art. 108 § 2 k.p.c.).